

21.12.2017

LUONNOS VALTAKUNNALLISEKSI ROMANIPOLIITTISEKSI OHJELMAKSI (ROMPO2) VUOSILLE 2018-2022

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti joulukuussa 2016 valtakunnallisen romaniasiain neuvottelukunnan vuosille 2017–2019. Neuvottelukunta sai tehtäväkseen valmistella Suomelle vuoden 2017 aikana uuden romanipoliittisen ohjelman (ROMPO2). Romaniasiain neuvottelukunnan ja romanien integraatiota tukevan romanipoliittisen ohjelman tehtävänä on seurata romaniväestön yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien ja elinolosuhteiden kehitystä sekä edistää romanien tasa-arvoa.

Ohjelman päätavoite on tukea romanien myönteisesti jatkunutta yhteiskunnallista integraatiota, jolle Suomen nykyinen lainsäädäntö ja kattava palvelujärjestelmä luovat pääosin hyvän pohjan. Ohjelman valtavirtaistetuilla ja romaniväestölle kohdennetuilla toimenpiteillä luodaan jatkoedellytykset romanien ihmisoikeuksien ja sosioekonomisen aseman huomattavalle parantumiselle. Tämän tulee tapahtua romaniväestön omaa aktiivisuustasoa, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisäämällä sekä romanikieltä, -kulttuuria ja identiteettiä kunnioittaen ja vahvistaen. Ohjelman visio on, että romanipoliittikan ja romanien integraatiota tukevien käytännön toimenpiteiden tavoitetaso pidetään Suomessa edelleen korkeana ja Suomi säilyttää Euroopassa edelläkävijäasemansa yhtenä romaniväestön yhdenvertaisuuden ja osallisuuden mallimaana.

Valmisteilla oleva romanipoliittinen ohjelma sisältää aloitteita ja esityksiä romaniväestön taloudellisten, koulutuksellisten, sosiaalisten, kielellisten, kulttuurillisten ja sivistyksellisten elinolosuhteiden parantamiseksi sekä romaniväestön työllistymisen edistämiseksi. Lisäksi ohjelma tukee romaniväestön kohdistuvan syrjinnän poistamista. Ohjelma lisää paikallisen romanityön, alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien toiminnan, järjestötyön ja pohjoismaisen, eurooppalaisen sekä muun kansainvälisen yhteistyön suunnitelmallisuutta ja tuloksellisuutta sekä niiden seurantaa ja arviointia.

Valmistelun taustaa

Ohjelman valmistelu aloitettiin analysoimalla keväällä 2017 sekä laadullisesti että määrällisesti ensimmäisen, vuosien 2009–2017 romanipoliittisen ohjelman (ROMPO 1) toimeenpanoa, saavutuksia ja kehittämistarpeita. Uudeksi ohjelmakaudeksi päätettiin valita aiempaa lyhyempi viiden vuoden ajanjakso (2018-2022), jotta ohjelmasisältöjä voidaan tarkistaa ja muovata vastaamaan nopeasti muuttuvaa toimintaympäristöä, kehittämishanketoiminnan tarpeita sekä resursseja. Tämä oli perusteltua etenkin meneillään olevien maakuntahallinto- ja sote-uudistuksen sekä hallituskausikohtaisesti vaihtuvien kansallisten kärkihankkeiden, Euroopan komission ja Euroopan neuvoston kansainvälisen hanke- ja kehittämistoiminnan sekä ESR- ja EAKR- kausien vaihtumisen vuoksi.

Neuvottelukunta kokosi eri toimintalinjojen valmistelua varten yhteen romanien, järjestöjen, vastuuviranomaisten ja tutkimuslaitosten edustajia. Romanien alueellisia oloja koskevaa tietopohjaa vahvistettiin eri puolilla Suomea toteutettujen Sanoista tekoihin 1- hanketilaisuuksien koontien

avulla (Jyväskylä, Helsinki, Kuopio, Kajaani). Ohjelman painopistealueiden valinnasta keskusteltiin syyskuussa 2017 Helsingissä järjestetyillä valtakunnallisilla romaniasiain neuvottelupäivillä, jonka keskeisenä teemana oli romanipolittisen ohjelman laadinta. Alueelliset romaniasiain neuvottelukunnat järjestivät lisäksi eri puolilla Suomea yhteensä 9 romaniväestölle suunnattua kuulemistilaisuutta.

Vastausohjeet lausunnonantajille

Romaniasiain neuvottelukunta kerää lausuntopalautteena ohjelmaluonnoksen (liite 1) kehittämisedotuksia kuuden viikon ajan (22.12.2017-31.1.2018). Se tapahtuu julkaisemalla yleinen lausuntopyyntö sähköisessä Lausuntopalvelu.fi - palvelussa. Toinen samanaikaisesti avattava palautekanava on oikeusministeriön ylläpitämä ja tuottama verkkopalvelu Otakantaa.fi.

Palautetta pyydetään erityisesti seuraavista asioista:

- toimenpide-ehdotukset, niille osoitetut toimeenpanon vastuutahot sekä seurantakohteet
- kannanotot eri toimintalinjojen toimenpiteiden prioriteettijärjestyksestä (tärkeysjärjestys)
- vastuutahojen mahdollisuudet toteuttaa esitetyt toimenpiteet ja niiden toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset
- toimeenpanoa ohjaavien periaatteiden määrittely
- ohjelmalle suunniteltu seuranta
- ohjelmaa koskevia yleishuomioita

Lausuntopalautte analysoidaan helmikuussa 2018 ja ohjelmaan tehdään romaniasiain neuvottelukunnan päätöksestä sen mukaisia täydennyksiä ja muutoksia. Lopullinen ohjelma julkaistaan keväällä 2018.

Lausuntopyyntö on lähetetty erikseen jakelussa mainituille tahoille. Lausuntopalvelun kautta myös muut kuin pyynnön saaneet voivat antaa lausuntonsa. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi -palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseen löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet.

HUOM! Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lisätietoa palvelun käytöstä saa palvelun ylläpidosta lausuntopalvelu.om@om.fi

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan vastausohjeiden mukaisesti viimeistään 31.1.2018.

Valmistelijat

Neuvotteleva virkamies Henna Huttu, puh. 02951 63 002 (henna.huttu@stm.fi)
Hallinnollinen avustaja Taina Mutanen, puh. 02951 63 111 (taina.mutanen@stm.fi)

Linkit   www.romani.fi

Neuvotteleva virkamies

Henna Huttu
Henna Huttu

LIITTEET

Liite_1_Ronk_ROMPO2_ohjelmaluonnos_20_12_2017.docx

JAKELU

AKAVA ry
 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
 DIAK
 Eduskunnan ihmisoikeuskeskus
 Elinkeinoelämän keskusliitto
 Elämä ja Valo ry
 Ensi- ja turvakotien liitto
 Etelä-Suomen alueellinen romansian neuvottelukunta
 Etnisten suhteiden neuvottelukunta
 Helsingin diakonialaitoksen säätiö/ Hirundo
 Helsingin kaupungin museo
 Helsingin kaupunki
 Helsingin yliopisto
 Ihmisoikeusliitto
 Imatran kaupunki
 Itä-Suomen alueellinen romansian neuvottelukunta
 Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Iso
 JHL ry
 Juutalainen kirkkokunta
 Jyväskylän kaupunki
 Jyväskylän yliopisto, SOLKI
 Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Socom Oy
 Kajaanin kaupunki
 Kansainvälisten ihmisoikeusasioiden neuvottelukunnassa
 Kansallinen Kokoomus ry
 Kansallisarkisto
 Kansallismuseo
 Katolinen kirkkokunta
 Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Koske ry
 Kieliasian neuvottelukunta
 Kirkkohallitus
 Koneen säätiö
 Kordelin säätiö
 Kotimaisten kielten keskus
 Kromana ry
 Kulttuurikeskus Caisa
 Kuntaliitto
 Lahden kaupunki
 Lapsiasianvaltuutettu
 Liikenne- ja viestintäministeriö

Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaito Oy
Lounais-Suomen alueellinen romanasian neuvottelukunta
Maahanmuuttovirasto
Maakuntamuseot
Majaoja säätiö
Mikkelin kaupunki
MTV 3
Naisten linja
Nevo Roma ry
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Ortodoksinen kirkkokunta
Oulun kaupunki
Pardia
Perussuomalaiset
Pietarsaaren kaupunginmuseo
Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus, Sonet Botnia
Pohjoismaiden Neuvoston Suomen valtuuskunta
Pohjois-Suomen alueellinen romanasian neuvottelukunta
Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Poske
Poliisihallitus
Rikosseuraamusvirasto
Romanitaiteenkeskus ry
Romano Missio ry
Rovaniemen kaupunki
Ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus, Finlandssvenska Kompetenscentret Ab
Saamelaiskäräjät
SAK
SETA
Seurakuntaopisto
Sininen tulevaisuus
Sisäministeriö
Suomen kuntaliitto
Socca -Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus
Sosiaali- ja terveysministeriö, TASY ja KV-yksikkö
Sosiaalialan osaamiskeskus Pirkanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Satakunnassa, Pikassos
Sosiaalialan osaamiskeskus Verso-liikelaitos
STEA
STTK
Suomen helluntaikirkko
Suomen Keskusta
Suomen Kirjallisuuden Seura
Suomen Kristillisdemokraatit
Suomen kulttuurirahasto
Suomen Romani Foorumi ry
Suomen romaniyhdistys ry
Suomen ruotsalainen kansanpuolue
Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Suomen Vapaakirkko
Suomen yrittäjät
Taiteen edistämiskeskus

Tampereen kaupunki
TANE
Tasa-arvovaltuutettu
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
Tilastokeskus
Turun kaupunki
TV Nelonen
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoasiainministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
VANE
Vantaan kaupunki
Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Vasso Oy
Vasemmistoliitto
Vihreät
Yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukunta
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Yleisradio
Ympäristöministeriö

TIEDOKSI Työryhmän puheenjohtaja Tarja Filatov

